

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ELIMINACE PROBLÉMOVÉHO CHOVÁNÍ ŽÁKŮ POMOCÍ MUZIKOTERAPIE
TENTO PROJEKT JE SPOLUFINANCOVÁN EVROPSKÝM SOCIÁLNÍM FONDEM
A STÁTNÍM ROZPOČTEM ČESKÉ REPUBLIKY

Evaluační zpráva projektu

Projekt byl zahájen v únoru 2009 a ukončen posledním červnem 2011. Realizace projektu probíhala dle předem naplánovaných kroků pouze s drobnými odchylkami od původního plánu. Prioritou celého projektu byla podpora rovných příležitostí žáků, neboť smyslem celého projektu bylo pomoci žákům, kteří jsou zároveň pacienti psychiatrické léčebny, se co nejlépe zapojit do jejich přirozeného sociálního prostředí. Konečným cílem projektu bylo vypracovat a ověřit edukační postupy směřující do oblasti sociálních dovedností.

Naplňování výstupů projektu (monitorovací indikátory)

Cíle projektu vyústily do zpracování interního programu speciálně pedagogické péče o žáky s vysoce rizikovým chováním a do zavedení nového výchovně-vzdělávacího předmětu. V rámci těchto cílů se zaměřujeme na rozvoj sociálních kompetencí žáků naší školy.

1. Obohacený ŠVP - písemná forma

V rámci projektu vznikl nový předmět „Osobnostně sociální rozvoj“, který inovoval ŠVP základní školy, ŠVP základní školy praktické i ŠVP základní školy speciální. V rámci tohoto předmětu se zaměřujeme na rozvoj sociálních kompetencí žáků. Obsah předmětu rámcově vychází z témat průřezového předmětu OSV a je volně propojen s muzikoterapeutickými postupy i dalšími předměty jednotlivých typů škol. V každém ročníku je tomuto předmětu věnována dvouhodinová časová dotace týdně.

Pro vznik a zavedení tohoto předmětu bylo nutno najít vhodné způsoby a metody práce, což se zdařilo díky několika cyklům prožitkových a vzdělávacích seminářů pro pedagogy školy. Pro vytvoření obsahu předmětu pracoval realizační tým dvě různé oblasti, jejichž spojením vznikl nový předmět. Předmět byl dlouhodobě ověřován a modifikován vzhledem k potřebám jednotlivých skupin žáků.

Výuka tohoto předmětu je realizována v uzpůsobené zvukotěsné místnosti, která je speciálně upravena a vybavena audiotechnikou, barevnými světly, jednoduchými rytmickými nástroji a drobnými pomůckami. Již samotné prostředí naznačuje žákům netradiční způsoby práce.

2. Sborník edukačních aktivit – písemná forma

Pedagogové se díky prožitkovým kurzům naučili pracovat se skupinou na rozvoji sociálních dovedností. V rámci tvorby sborníků pedagogové vybírali, upravovali a vymýšleli různé psychosociální hry s ohledem na jejich využití u skupin

žáků s různým věkovým a schopnostním složením. Hry byly zapisovány do formuláře a doplňovány o návodné otázky k vedení reflexí a o teoreticko-didaktické objasnění tématu hry. Postupně na základě ověřování, byly edukační aktivity zpřesňovány, tak aby kvalitněji cílily na jednotlivá nosná témata.

3. Vytvoření muzikoterapeutických programů s metodikami - CD + písemná forma

V rámci nového předmětu došlo k propojení a navázání edukačních aktivit na muzikoterapeutickou práci. Pedagogové ve spolupráci s garantem projektu vybírali a upřesňovali výběr hudebních nahrávek s ohledem na skupiny žáků, se kterými pracují. Výsledkem je 5 hudebních programů s možností variant, které respektují muzikoterapeutickou práci založenou na prožitkové vlně. Prožitková vlna je pomyslné vedení od stavu excitace postupně až do fáze relaxace, tedy celkového fyzického i psychického zklidnění. Ke každému programu vytvořili členové realizačního týmu na základě zpětné vazby od žáků a osobní zkušenosti s vedením jednotlivých programů metodiku pro aktivity v různých fázích programu.

4. Vytvoření interního programu - Individualizace speciálně pedagogické péče o žáky s vysoce rizikovým chováním – písemná forma

V rámci tohoto záměru zpracoval realizační tým koncepci nového programu, který navazoval na dosavadní úroveň péče a dále ji rozvíjel a obohacoval. Dílčím, ale podstatným produktem programu je nabídka individuálních setkání, jejichž smyslem je hledání, odkryvání a zpracovávání subjektivně významných problémů žáků. Byly rozpracovány orientační cíle programu pro žáky s určitými diagnózami. Pro individuální práci bylo rovněž vytvořeno 1 hudební CD s metodikou muzikoterapeutického programu.

Přínos projektu

Každé dvouhodinové setkání je složeno z části edukační a z části muzikoterapeutické. V rámci muzikoterapeutické části je žákům nabídnut prostor pro odreagování, pro kontrolované vybití nahromaděné energie i pro nácvik schopnosti postupného zklidnění se a relaxaci. Vycházeli jsme z toho, že poslech správně vybrané hudby i vhodné aktivity příznivě působí na psychiku a mohou snížit stres a zlepšit celkové rozpoložení žáka. Toto je velmi důležité pro naše žáky, kteří se díky pobytu v léčebně dočasně ocitli mimo své přirozené sociální prostředí. Využíváme rovněž pozitivního vztahu k aktivnímu „muzicírování“. Hra na rozličné rytmické a jednoduché melodické nástroje a práce s hlasem je ve spojení s pohybem a tancem velmi užitečným pomocníkem při skupinové práci s našimi žáky. Snížení stresu plynoucího z nutnosti podávat vysoký výkon (tak jak je typické pro školní prostředí) a uvolnění tlaku vrstevnické skupiny představují důležitý předpoklad pro následné edukační aktivity založené na principech sociálního učení. Důležitým prostředkem je zde tedy i vzájemné učení, kdy děti vstupují do role učitele a předávají vlastní či získané poznatky druhým. Zvláště pro starší žáky je mnohdy vysvětlení od vrstevníka bližší, než od dospělého.

Výchovně-vzdělávací aktivity v tomto předmětu zaměřujeme zejména na rozvoj komunikačních dovedností, schopnosti vyjádřit svůj názor, sdílet vlastní zkušenosti a prožitky, ale také respektovat daná pravidla. Zároveň vedeme žáky k samostatnému

konstruktivnímu řešení konfliktů, k poznávání světa kolem nás skrze osobní prožitek i k aktivní účasti na vlastním nebo skupinovém díle.

V programu individuální péče je pozornost pedagoga věnována pouze jednomu žáku. Mnoho našich žáků vyrůstá v neutěšených sociálních podmínkách, v dětských domovech či výchovných ústavech. Proto zážitek „individuálnosti“ je pro mnohé z nich nový a subjektivně významný. Zároveň vhodné uchopení a pochopení konkrétních obtíží žáka může pomoci kvalitnější výchovně-vzdělávací práci ve škole i v širším sociálním prostředí.

Celkově jsou výsledné produkty projektu pozitivně hodnoceny a přijímány většinou žáků i pedagogů a přispívají ke zkvalitnění péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami na naší škole.

Zpracovala : Monika Mandovcová, koordinátor odborných aktivit